

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni av. Cirila. Koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novaku na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zborovanje Slovenskega društva v Konjicah.

V snažno ozalšanih prostorijah g. Sutterja v Konjicah vršilo se je dne 12. t. m. zborovanje političnega „Slovenskega društva“ v praznovanju 40letnice vladovanja našega svitlega cesarja. Navzočih bilo je okoli 150 vrlih slovenskih mož družtenikov (iz Konjic in okolice) in gostov, zlasti iz Celja.

Slavnostni govor imel je predsednik društva sam, g. dr. Gregorec: omenjal je med drugim, kako zadnjih 40 let v življenji svitlega cesarja ni bilo zmiraj čas veselja in nepretrgane sreče, ampak dostikrat britke žalosti. Godile so se velike izpremembe zunaj Avstrije in doma, kder so svitli cesar sodelovali, a tudi mnogokrat so trpeli. Mnogo se je izpremenilo; toda eno je zmiraj ostalo neomajano — ljubezen cesarjeva k avstrijskim narodom, a teh vdanost svojemju vladarju. To zagotavlja cesarju potreba Avstrije, katero je prevzvišena cesarska hiša Habsburška ustanovila in jo tudi ohranjuje, zlasti še pa častitljive lastnosti osobne svitlega cesarja samega: neumorna delavnost, stroga pravicoljubnost in neomejena dobrotljivost in milostljivost.

Zlasti Slovencem je sedanji cesar nepozabljiv. On je podpisal državni osnovni zakon, čegar člen XIX. tudi Slovencem jamči narodno enakopravnost v šolah, uradih in javnem življenji. Zatorej velja in bode zmiraj veljalo: „Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne gane“.

Zatem zapeli so navzoči stojé cesarsko pesem.

Izmed povabljenih poslancev poročal je g. Miha Vošnjak o deželnem zboru štajarskem: Slovenskih poslancev bi ondi moralo biti vsaj 19, pa jih je samo 8 ter so v manjšini z nemškimi konservativci vred, ki zoper brezobzirno nemško liberalno večino ne opravijo nič ali zelo malo in še to po večkratnih naporih. On sam se je potegoval, naj se omeji svobodno ženito-

vanje nemaničev na škodo občinam, prenaredi kmetom škodljivi domovinski zakon, lovska postava predrugači, hranilnice (šparkase) pa obresti znižajo; slednje se mu je posrečilo. Boril se je tudi za narodno ljudsko šolo, o čemer pa prepušča naslednjemu govorniku podrobneje govoriti.

Navzoči volilci bili so prav veseli in zadovoljni, da je g. poslanec prišel in poročal. Z navdušenimi živio-klici so njegovo poročilo na znanje vzeli in mu izrekli svoje popolno zaupanje in iskreno zahvalo.

O našej borbi za narodno slovensko šolo na Štajarskem govoril je jako spretno in prepričevalno g. dr. Ivan Dečko, da so mu doneli med govorom in zatem živio-klici in rokoplaskanje. Navajal je, kako in zakaj hočejo Nemci izpodrinuti slovenščino iz naših šol ter jo namestiti z nemščino; vse le zavoljo kruha, da bi njihovi ljudje pri nas službe dobivali pa bi se jim ne trebalo učiti našega jezika. Toda nam se je boriti zoper nasilstvo protizakonito po zgledu vrlih Šmarijčanov in zmaga bode naša! Želeti je, da bi g. dr. Dečko blagovolil ves svoj govor objaviti v „Slov. Gosp.“ G. dr. Rudolf priporočal je resolucijo, naj bi Slovenci sami bolje se zavedali pravic v členu XIX. jim zajamčenih. Naj bi vsak in povsod slovenščine posluševal se in jo tudi tirjal v šolah, uradih in javnem življenji. Njegova resolucija in še dve drugi bile so jednoglasno vzprejete.

Naposled je še gosp. predsednik navajal glavne uzroke, zakaj kmetski stan propada in povdarjal dolžnost vsakega domoljuba skrbeti in sodelovati da se tej nesreči v okom pride. Glavni uzroki so, hvala Bogu, še takšni, ki se dajo po zakonih ali primernih postavah odpraviti: previsoki davki, in doklade vržene zvečinoma le na zemljišča, pristojbine, svobodno trganje in razkosavanje gruntov, dedno rimsko pravo, dolgovi, itd. Da je govor kmete močno zanimal, to je storila uže njegova vsebina.

Resolucije.

1. „Z ozirom na za Slovence neprijazno postopanje deželnega zbora štajarskega in tistih državnih in avtonomnih uradov in raznih korporacij, ki njegove nemčevalne namene mnogovrstno podpirajo, smatramo se Slovenci štajarski stiskovane, zatirovane in žaljene v svojih državljskih pravicah zajamčenih v členu XIX. državnih osnovnih zakonov. Zatorej pozivlja Slovensko društvo vse domoljube, naj se ovih pravic povsodi in vselej sami poslužujejo in nevpogljivo tirjajo enakopravnost slovensčine v uradih, šolah in javnem življenju“.

2. „Slovensko društvo odobrava postopanje slovenskih poslancev, v državnem zboru zahtevajočih, naj ministerstvo naučno razveljavi ukaz deželnega šolskega sveta v Gradcu od dne 22. svečana 1887, št. 823, ker nasprotuje členu XIX. državnega osnovnega zakona, ter prosi naj ne odjenjajo, dokler tega ne dosegnejo. Do tiste dobe pa naj slovenske občine po zgledu Šmarijske vlagajo pritožbe zoper ovi ukaz. Šmarijskej in vsem jo posnemajočim slovenskim občinam izreka v Konjicah zbrano Slovensko društvo domoljubno priznanje in iskreno zahvalo“.

3. „Očivestno propadanje kmetskega stanū tudi v slovenskih pokrajinah žuga vsemu narodu s poginom. Zatorej pozivljajo se vsi domoljubi, zlasti vrli naši časnikarji, deželni in državni poslanci, naj blagovolijo tudi agrarnemu vprašanju zelo posebno posvetiti svojo pozornost in svoje sile ter pripomagati, da se ovo vprašanje reši v ohranitev in okrepljenje kmetskega stanū med drugim zlasti po snovanji srednje velikih, nerušljivih, le do neke mere zadolžljivih kmetij, ali po tako zvanih — kmetskih domov“.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptuj

dné 29. julija 1888.

(Dalje.)

Po nagovoru prvomestnikovem poročā tajnik o delovanji družbinem v dōbi od II. do III. velike skupščine. Poročilo slove:

Slavna skupščina!

Najbolj pereče vprašanje na Slovenskem je nedvomno šolsko vprašanje. Da bi bilo to za naše slovenske razmere čem prej ugodno rešeno, iz tega namena je bila ustanovljena naša vseslovenska družba. — V malih dveh letih se je nepričakovano hitro razširila po vseh deželah, koder se glasi slovenska govorica; istinit dokaz, kako rodoljubi uvidajo njeno potrebo in preimeno nalogo.

Vodstvo, katero jej je postavljeno na čelo v središči naših zemelj, v beli Ljubljani, ima vedno pred očmi glavni smoter, ki si ga je za-

stavila naša družba. Kako ga je dosegla, počē se častiti rodoljubi deloma že iz vodstvenih objav.

Kako pa da je vodstvo skušalo se oddolžiti svojemu vzvišenemu nalogu in v pretekli upravni dobi, čast mi je danes veleslavni skupščini narisati vsaj v glavnih potezah.

1. Po II. veliki skupščini dne 19. julija 1887 v Trstu, o koji je vodstvo podalo natančno poročilo v „Vestniku“ I. zv., kateri je v dokaj obilnem številu razposlalo vsem podružničnim načelnštvom v razdelitev med častite družbenike, sešlo se je vodstvo k osmim sejām, da reši društvene zadeve.

Bile so pa: XIII. oziroma 1. letošnja seja dne 29. julija. XIV. 26. oktobra. XV. 27. decembra 1887. leta XVI. 16. februarja. XVII. 7. marca. XVIII. 23. maja. XIX. 27. junija in XX. dne 19. julija 1888. leta.

V I. seji po II. redni skupščini se je društveno vodstvo po § 18 al. a) in b) konstitovalo tako, da je soglasno potrdilo opravitelje prejšnjega leta*), kateri so drage volje prevzeli ta posel.

2. V tem času je stopilo vodstvo z raznimi rodoljubi v dotiko, spodbujajoč jih, naj bi osnovali, kolikor največ mogoče, novih podružnic. V tem obziru smemo biti zadovoljni, kajti ob lanski skupščini imeli smo v glavnem izkazu zaznamovanih 64 podružnic s 4180 družbeniki, a letos je poskočilo število že na 77.

Nove podružnice so pa nastopne: 65. Ormožka na Štajarskem. 66. Sv. Ivan v Vrdeli poleg Trsta. 67. Ženska podružnica za Bistriški okraj na Notranjskem. 68. Žuženberk in okolica. 69. Naklo z okolico na Gorenjskem. 70. Podružnica za Dornberg, Prvačino in Gradišče. 71. Zilska Bistrica na Koroškem. 72. Podružnica za Cerkljanski okraj na Goriškem. 73. Kotmaraves in okolica na Koroškem. 74. Pliberk in okolica na Koroškem. 75. Apače na Koroškem. 76. Velika Pirešica na Štajarskem. 77. Št. Kancijan na Koroškem.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Pređenica in nje zatiranje.

O tej hudi sovražnici detelje in s tem tudi živinoreje piše ravnatelj Fr. Žepič tako-le:

Kmetovalcem je predobro znano, da je deteljam sploh največa sovražnica tako imenovana pređenica, katero imenujejo v mnogih krajih tudi žido (Kleeseide, Cuscuta europea).

Kedar kupujemo deteljno seme, zagotavljajo nam prodajalci, da je blago dobro in da ni čisto nič pređenice vmes. Taka zagotovila je lahko delati, ker s prostim očesom ni mo-

*) Gl. Vestnik I. str. 21.